

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy
XIV.1.C

HUDEBNÍ VÝCHOVA

XIV.1.C – Hudební výchova

Charakteristika předmětu: HUDEBNÍ VÝCHOVA ve čtyřletém gymnáziu

---

Obsah předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova vychází z hudebního oboru, který je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura RVP-G.

Vzdělávací cíle školního vzdělávacího plánu předmětu hudební výchova vycházejí z tradiční české hudebnosti, kterou kompetentním způsobem rozvíjejí s pomocí dalších vědních oborů (výtvarné výchovy, literatury, dějepisu).

Předmět podněcuje a rozvíjí přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Směřuje k tomu, aby studenti kultivovali svůj vkus a rozvíjeli své hudební schopnosti, citění, tvořivost a originalitu.

Ve všech ročnících je při různých činnostech realizováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	1	X
II. ročník	0,5	X
III. ročník	(2)	X
IV. ročník	(2)	X

Organizace výuky

Hodiny hudební výchovy se vyučují ve specializované učebně hudební výchovy, která disponuje příslušnou audiovizuální technikou, pianinem, flétnami, kytarami a Orffovými nástroji.

Povinná hudební výchova se vyučuje do I. ročníku; ve II. ročníku si studenti povinně vybírají mezi výukou Hv nebo Vv. Znalosti a dovednosti těchto předmětů a dramatické výchovy jsou shrnuty a předvedeny na estetickém kurzu, který je povinnou součástí výuky ve II. ročníku.

Při výuce je třída rozdělena na dvě skupiny, které se pravidelně střídají.

Na povinné hodiny hudební výchovy navazují volitelné hodiny ve III. a IV. ročníku, kde je poskytnut prostor k probírání nadstandardní látky, prohloubení a rozšíření doposud studovaného učiva a přípravě na maturitní zkoušku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výuka probíhá v kombinaci receptivních aktivit a tvořivých činností. Směřuje k utváření individuálního hudebního vkusu studenta s ohledem na kulturní tradice. Výuka klade důraz na rozvoj komunikace s využitím specifických možností hudebního jazyka. Nedílnou součástí výchovných strategií, které se realizují v rámci

XIV.1.C – Hudební výchova

předmětu hudební výchovy, jsou i návštěvy výstav, generálních zkoušek, koncertů či exkurzí s hudební tematikou.

Kompetence k učení

- dbáme na osvojení odborné terminologie, kterou studenti uplatňují nejen při výuce, ale i v projektovém vyučování, v maturitních pracích, v referátech či odborných interpretacích
- vedeme studenty k využívání různých zdrojů informací (z internetu, rozhlasu, televize, MC, CD, DVD...)
- formujeme estetické vnímání a názory studentů
- využíváme poznatků z dějepisu, literatury, výtvarného umění a hledáme vztahy mezi těmito vědními obory a hudební výchovou
- zapojujeme studenty do soutěží nebo veřejných prezentací

Kompetence k řešení problémů

- podněcujeme studenty zadáváním úkolů k přemýšlení, rozvíjení kreativity, fantazie a originality
- nabízíme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů a estetických soudů
- vedeme studenty k zodpovědnosti za průběh práce i konečný výsledek při týmové a individuální práci

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na rozvoj komunikace s využitím specifických možností hudebního jazyka
- vedeme k aktivnímu pěstování hudby formou skupinových aktivit nebo sólového projevu
- učíme studenty pravidlům komunikace s jednotlivci, ve skupině, s vyučujícím a ostatními dospělými osobami
- vedeme studenty k užívání nonverbální komunikace (hudební dramatizací, gestikulací, mimikou, pohybem)

Kompetence sociální a personální

- při společných diskusích a estetických soudech klademe důraz na respektování názoru druhých a schopnost přijímat cizí názor
- učíme studenty přijmout určitou roli ve skupině jak při běžné výuce, tak při simulaci konkrétní situace
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých

Kompetence občanské

- podněcujeme a rozvíjíme potřebu studenta setkávat se s hudbou jako s přirozenou součástí života
- prosazujeme a ukotvujeme tradiční hodnoty evropských kulturních tradic
- pomáháme zasazovat aktuální kulturní trendy do širších historických, filozofických a společenských souvislostí

XIV.1.C – Hudební výchova

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hudební epochy <ul style="list-style-type: none"> • melodicko-harmonický sloh • klasicismus • romantismus	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student se seznámí se základními díly hudebních epoch</i> ○ <i>zařadí dílo do slohového období, určí skladatele</i> ○ <i>analyzuje dílo dle vnitřní stavby, charakteristických hudebních znaků</i> ○ <i>zařazuje dílo do slohového období, určí skladatele</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova v průběhu celého roku (komunikace, řešení problematických úloh, spolupráce studentů) Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (porovnání hudebních proudů jednotlivých zemí) Využití učiva dějepisu a výtvarné výchovy
Hudební formy <ul style="list-style-type: none"> • opera • fuga • sonáta a sonátová forma • symfonie • symfonická báseň	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpoznává hudební formu díla a přistupuje k němu jako k logicky utvářenému celku</i> ○ <i>vyděljuje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby</i> ○ <i>dle individuálních možností vokálně nebo instrumentálně interpretuje drobné formy</i>	
Historické hudební nástroje <ul style="list-style-type: none"> • renesanční nástroje • barokní nástroje • moderní nástroje	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpozná historické hudební nástroje podle stavby i zvuku</i> ○ <i>dovede konkrétní nástroje zařadit do historického období</i>	
Hra na hudební nástroje <ul style="list-style-type: none"> • artifiální hudba • nonartifiální hudba	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozvíjí a rozšiřuje praktickou hru na doprovodné i sólové hudební nástroje</i> ○ <i>chápe rozdíly evropské a etnické hudby</i> ○ <i>dle svých schopností interpretuje hudbu rozdílných kultur</i> ○ <i>přiměřeně ke svým hudebním schopnostem a dovednostem používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ</i>	
Hudební dramatizace, pohyb v hudbě, pantomima, pohybová improvizace, pohybové hry	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student využívá své individuální pohybové nadání k vyjádření hudby, dramatického děje nebo citové emoce</i> ○ <i>rozpozná některé z tanců různých stylových období a umí je pohybově vyjádřit</i>	

XIV.1.C – Hudební výchova

Vokální činnosti	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student uplatňuje zásady hlasové hygieny v běžném životě</i> ○ <i>své hlasové schopnosti a dovednosti vhodně využívá při sólovém zpěvu i při vokálně-instrumentálních aktivitách</i> 	
------------------	--	--

II. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hudební epochy <ul style="list-style-type: none"> • expresionismus • impresionismus • moderní hudba 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student porovná vývoj hudebního umění s jinými obory</i> ○ <i>zhodnotí rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých etapách</i> ○ <i>rozeřší hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, společenských a kulturních kontextů</i> ○ <i>popíše podmínky a okolnosti vzniku hudebního díla</i> ○ <i>objektivně i subjektivně vnímá a posuzuje hudbu, vytváří o ní estetické soudy, je schopen se s hudbou ztotožnit, či ji odmítnout</i> ○ <i>rozpozná a kriticky zhodnotí výrazové prostředky v hudbě, které nesou znaky netolerance, rasismu či xenofobie</i> ○ <i>popíše možnosti využití hudby v mimohudební oblasti a poukáže na příklady jejího zneužívání</i> 	<p>Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova v průběhu celého roku (komunikace, spolupráce studentů)</p> <p>Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (vnímání a respektování hodnot světového a evropského kulturního dědictví)</p> <p>Využití učiva dějepisu a výtvarné výchovy</p>
Kompoziční techniky <ul style="list-style-type: none"> • dodekafonie • atonalita • aleatorika • punktualismus • seriální hudba 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpozná na základě charakteristických rysů rozdíly kompozičních technik</i> ○ <i>vytváří vlastní soudy o technikách a přiměřeně svým schopnostem je uplatňuje při vlastních interpretacích</i> ○ <i>vysvětlí znakový systém skladeb, rozpozná tradiční znaky od novátorských</i> 	
Poslech	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce</i> ○ <i>rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích (hudba v reklamě, scénická hudba)</i> ○ <i>uvědomuje si roli hudebního průmyslu v současném světě</i> ○ <i>analyzuje dílo dle vnitřní stavby, charakteristických hudebních znaků</i> ○ <i>popíše a na vybraných hudebních dílech ukáže důležité znaky tvorby a interpretace</i> ○ <i>vysvětlí, v čem tkví originální a nezaměnitelný přínos skladatele a interpreta</i> 	

XIV.1.C – Hudební výchova

Hudební dramaturgie, pohyb v hudbě, pantomima, pohybová improvizace, pohybové hry, etudy	<ul style="list-style-type: none"> ○ student využívá své individuální pohybové nadání k vyjádření hudby, hudebního obrazu, dramatického děje nebo citové emoce 	
Hudební koláž	<ul style="list-style-type: none"> ○ student na základě svých dovedností a schopností vytvoří drobné hudební dílo pomocí audio prostředků ○ své dílo prezentuje, popíše a obhájí 	Tvorba hudební koláže doplňuje výuku prvního trimestru
Výroba funkčního hudebního nástroje	<ul style="list-style-type: none"> ○ student na základě svých schopností, dovedností a možností vytvoří hudební nástroj ○ veřejně ho prezentuje a předvede jeho funkčnost 	Tvorba funkčního hudebního nástroje doplňuje učivo druhého trimestru
Zpěv a nástrojová hra	<ul style="list-style-type: none"> ○ student využívá svého individuálního pěveckého potenciálu při zpěvu i mluveném projevu ○ rozvíjí a rozšiřuje praktickou hru na doprovodné i sólové hudební nástroje ○ interpretuje umělé i nonumělé hudby na základě svých vědomostí a individuálních hudebních schopností 	

III. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hudební epochy <ul style="list-style-type: none"> • periodizace hudby • obecná charakteristika období • představitelé • kompoziční techniky • poslech 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student zná a ovládá periodizaci umělé hudby ○ chápe rozdíly mezi jednotlivými hudebními epochami ○ rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, společenských a kulturních kontextů ○ zařadí hudební skladatele do slohových období ○ čerpá a zpracovává hudební informace z různých mediálních zdrojů ○ zařadí skladbu do slohového období ○ analyzuje dílo dle vnitřní stavby, charakteristických hudebních znaků ○ vytváří vlastní soudy o znějící hudbě, které dokáže veřejně obhájit 	<p>Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova v průběhu celého roku (verbální a neverbální komunikace)</p> <p>Využití učiva dějepisu a výtvarné výchovy</p>
Základy hudební harmonie <ul style="list-style-type: none"> • stupnice • interval • akord • septakord 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student sluchem rozpozná stupnice, intervaly, akordy, septakordy ○ písemně sestaví harmonické příklady 	

XIV.1.C – Hudební výchova

Praktické činnosti <ul style="list-style-type: none"> • zpěv • hra na doprovodné i sólové hudební nástroje • hudební dramaturgie • pohybové etudy 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student dle svých schopností realizuje umělé i neumělé hudby</i> ○ <i>při individuálních a společných aktivitách používá hudební nástroje jako prostředek sdělování hudebních i nehudebních myšlenek a představ</i> 	
--	---	--

IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hudební epochy <ul style="list-style-type: none"> • periodizace hudby • obecná charakteristika období • představitelé • kompoziční techniky • poslech • sluchová analýza 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student se orientuje v periodizaci umělé hudby</i> ○ <i>chápe rozdíly mezi jednotlivými hudebními epochami</i> ○ <i>rozlišuje hudební slohy podle charakteristických hudebních znaků, společenských a kulturních kontextů</i> ○ <i>zařadí hudební skladatele do slohových období</i> ○ <i>čerpá a zpracovává hudební informace z různých mediálních zdrojů</i> ○ <i>zařadí skladbu do slohového období</i> ○ <i>analyzuje dílo dle vnitřní stavby, charakteristických hudebních znaků</i> 	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova v průběhu celého roku (strategie ovládnutí zátěžových situací, systematická úkolů a činností)
Hudební formy <ul style="list-style-type: none"> • malá písňová forma • velká písňová forma • cyklické formy • kontrapunktické formy • sonátová forma • drobné formy • mše • svita • variace 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozpoznává charakteristické hudební formy stylových období</i> ○ <i>orientuje se v písemném zápisu jednodušších forem</i> ○ <i>analyzuje jednotlivé formy</i> 	
Praktické činnosti <ul style="list-style-type: none"> • zpěv • hra na doprovodné i sólové hudební nástroje 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student rozvíjí a rozšiřuje své nabyté schopnosti a praktické dovednosti</i> 	
Sólová skladba	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>maturující student si po dohodě s pedagogem nastuduje určenou skladbu k maturitní zkoušce</i> 	